U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně Mgr. Evy Šonkové a soudce JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobkyně: **L. S.**, zastoupena JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Ovenecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 2. 2018, č. j. OAM-782/ZA-ZA11-ZA20-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 3. 2019, č. j. 1 Az 16/2018-59,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a rozsudek městského soudu

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 16. 2. 2018 neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Současně rozhodl, že stěžovatelce nelze udělit ani doplňkovou ochranu pro existenci důvodů podle § 15a zákona o azylu.

[2] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou u Městského soudu v Praze, který ji v záhlaví označeným rozsudkem jako nedůvodnou zamítl.

[3] Městský soud ve věci rozhodl při jednání dne 20. 3. 2019 za neúčasti žalobkyně, neboť neshledal důvody pro odročení jednání. Žalobkyně doručila soudu dne 18. 3. 2019 žádost o odročení ústního jednání, ve které uvedla, že ji poslední čtyři měsíce bolí záda a nemůže se hýbat. Plánuje dát plnou moc jiné osobě. K tomu městský soud uvedl, že žalobkyně neprokázala tvrzený nepříznivý zdravotní stav, neboť nepředložila lékařskou zprávu či jiných důkaz podporující její tvrzení. Pokud zdravotní stav žalobkyně přetrvává již čtyři měsíce, nejenže měla požádat o odročení jednání včas, nikoli dva dny před jeho samotným konáním, ale zejména mohla zmocnit jinou osobu k zastupování před soudem, jestliže takto již učinila ohledně nahlížení do spisu.

[4] Městský soud dále shledal, že žalovaný zjistil skutečný stav věci, přičemž žalobkyně nespecifikovala žádnou konkrétní okolnost, na základě níž by bylo možno dojít k opačnému závěru. Uzavřel, že zprávy o situaci v zemi původu žalobkyně, z nichž vycházel žalovaný, byly aktuální. Městský soud dále poukázal na smysl institutu udělení mezinárodní ochrany jakožto mimořádné formy pomoci lidem z oblastí, kde hrozí porušování jejich práv ve smyslu mezinárodních konvencí. Žalobkyně nevylíčila, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči ní dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž neozřejmila svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnost.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Žalobkyně (stěžovatelka) podala proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[6] Stěžovatelka se domnívá, že kasační stížnost přesahuje vlastní zájem stěžovatelky, a to v zásadních otázkách týkajících se přiznání postavení uprchlíka osobám, které jsou pronásledovány ze strany soukromých osob v situaci, kdy stát není schopen či ochoten poskytnout pronásledované osobě ochranu či taková ochrana není efektivní. Stěžovatelka namítá, že městský soud se řádně nevypořádal s námitkou možného pronásledování stěžovatelky ze strany soukromých osob – mafiánů – při nezaplacení tzv. výpalného. Stěžovatelka má za to, že její postavení jako podnikatelky lze podřadit pod pojem „sociální skupina“ uvedený v § 12 písm. b) zákona o azylu, tedy postavení, kvůli kterému je stěžovatelka pronásledována ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu, přičemž bez dalšího nelze vyloučit, že potíže, jimž čelila v minulosti, nebudou znovu přítomny po návratu do země původu.

[7] Stěžovatelka má v této souvislosti za to, že městský soud a správní orgán se při rozhodování dopustily porušení ustanovení Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“). Tato směrnice v čl. 10 odst. 1 písm. d) poskytuje definiční znaky „společenské vrstvy“, potažmo „skupiny“ a v čl. 10 odst. 2 mimo jiné uvádí, že při posuzování otázky, zda má žadatel odůvodněnou obavu z pronásledování, není důležité, zda žadatel skutečně má sociální rysy, které k pronásledování vedou, jestliže původce pronásledování tyto rysy žadateli přisuzuje. V případě stěžovatelky se jedná o údajné pronásledování v důsledku podnikatelské činnosti. Oběťmi takovéhoto jednání byli právě podnikatelé (jako jednoznačně identifikovatelná výseč osob), u nichž cítí zločinci potenciál snadného výdělku ve formě výpalného. Stěžovatelka má za to, že tato skutečnost vyplynula z pohovoru v řízení před správním orgánem, jakož i z její žaloby.

[8] V neposlední řadě je stěžovatelka přesvědčena, že městský soud pochybil, pokud neučinil závěr o existenci rizika vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu v případě návratu stěžovatelky do země původu, a to opět ze strany soukromých osob, které po stěžovatelce požadovaly zaplacení dlužných částek. Správní orgán si podle názoru stěžovatelky neobstaral relevantní a aktuální informace o zemi původu stěžovatelky k posouzení hrozby vážné újmy v případě návratu do země původu. Konečně je stěžovatelka toho názoru, že městský soud zásadně pochybil, když na základě žádosti stěžovatelky neodročil nařízené jednání, na němž následně ve věci rozhodl. Došlo tak k porušení stěžovatelčina práva na spravedlivý proces.

[9] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se plně ztotožňuje s právním názorem městského soudu, a odkázal na své vyjádření k žalobě ze dne 16. 8. 2016. K námitce stěžovatelky, že v případě návratu na Ukrajinu bude ohrožena ze strany propojených struktur mafie a policie, žalovaný uvádí, že se stěžovatelka v minulosti obrátila pouze na jednoho konkrétního policistu, který ji rovněž začal vydírat, dále však ochranu svých práv neřešila tím, že by kontaktovala další kompetentní státní orgány. Co se týče stěžovatelčiny námitky, že její postavení jako podnikatelky lze podřadit pod pojem „sociální skupina“, žalovaný s touto námitkou nesouhlasí a odkazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Navíc tuto námitku stěžovatelka uvedla poprvé až v podané kasační stížnosti.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Kasační stížnost je přípustná. Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je ovšem také její přijatelnost. Kasační stížnost je v souladu s § 104a s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti a výčtem jejích typických kritérií se Nejvyšší správní soud zabýval např. v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, na jehož odůvodnění se pro stručnost odkazuje.

[11] S ohledem na obsah spisu a z něj vyplývající skutková zjištění Nejvyšší správní soud neshledal přesah vlastních zájmů stěžovatelky, ani zásadní pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do jejího hmotněprávního postavení. Pokud jde o námitku porušení práva na spravedlivý proces v souvislosti s nevyhověním žádosti stěžovatelky o odročení jednání, Nejvyšší správní soud konstatuje, že městský soud svůj procesní postup ve věci řádně a přesvědčivě odůvodnil. Z obsahu soudního spisu vyplývá, že stěžovatelka svoji dlouhodobou zdravotní indispozici nijak neosvědčila (k tomu viz rozsudek NSS ze dne 17. 2. 2005, č. j. 2 Afs 5/2005-96, č. 558/2005 Sb.).

[12] Nejvyšší správní soud neshledal ani tvrzenou nepřezkoumatelnost rozsudku pro nedostatek důvodů. Rozhodnutí žalovaného i rozsudek městského soudu vychází z dostatečně zjištěného skutkového stavu. Žalovaný ve svém rozhodnutí vycházel zejména z výpovědí žalobkyně, z rozsudků Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. 1. 2012, č. j. 9 T 14/2011-406, a Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 3. 2012, č. j. 8 To 25/2012-433, a dále z informací o stavu v zemi původu z let 2016-2017. Žalobkyně pobývá na území ČR od roku 2006, o mezinárodní ochranu požádala až v roce 2017, kdy jí hrozilo správní vyhoštění. K podmínkám, které je třeba kumulativně splnit pro udělení mezinárodní

ochrany, se soud již podrobně vyjádřil např. v rozsudcích ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008-71, či ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008-62. Z tvrzení stěžovatelky a obsahu spisu soud považuje za nepochybné, že stěžovatelka tyto podmínky nesplňuje. Vzhledem ke skutečnosti, že stěžovatelka byla pravomocně odsouzena za zvlášť závažný zločin (zločin vraždy ve stádiu pokusu), pak nebylo možno stěžovatelce udělit ani doplňkovou ochranu.

[13] Pokud jde o námitku týkající se možného pronásledování stěžovatelky ze strany soukromých osob – mafiánů – při nezaplacení tzv. výpalného a podřazení stěžovatelky jako podnikatelky pod pojem „sociální skupina“ uvedený v § 12 písm. b) zákona o azylu, touto problematikou se Nejvyšší správní soud již v minulosti zabýval. Dospěl přitom k závěru, že pronásledování soukromými osobami (vyhrožování, vydírání) nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany za situace, kdy se žadatel o mezinárodní ochranu nepokusil řešit své problémy s příslušnými orgány domovského státu, které jsou funkční a potřebnou pomoc poskytují; důvodem pro udělení azylu mohou být pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se stěžovatel skutečně domáhal poskytnutí ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout (viz např. rozhodnutí citovaná v rozsudku NSS ze dne 23. 3. 2011, č. j. 6 Azs 5/2011-45). Z výpovědi stěžovatelky ve správním řízení vyplývá, že se oficiálně neobrátila na ukrajinské policejní orgány, toliko na doporučení kolegyně z jiné realitní kanceláře se v roce 2005 obrátila na konkrétního policistu, který ji následně rovněž měl vydírat. Ačkoliv vydírání mělo údajně pokračovat i po příjezdu do ČR, stěžovatelka se neobrátila s žádostí o pomoc ani na české státní orgány.

[14] Nejvyšší správní soud se ve své judikatuře rovněž opakovaně zabýval pojmem „sociální skupina“ (viz např. rozsudky ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003-49, ze dne 14. 1. 2004, č. j. 2 Azs 69/2003-48, ze dne 14. 1. 2004, č. j. 5 Azs 25/2003, ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 63/2004-60, č. 364/2004, ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 187/2004-49, č. 401/2004 Sb. NSS). V podmínkách projednávané věci však nelze dospět k závěru, že by stěžovatelka jako podnikatelka byla součástí tzv. sociální skupiny podle § 12 písm. b) zákona o azylu, tj. v postavení, kvůli kterému je stěžovatelka pronásledována ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu. Na okolnosti projednávané věci lze pak částečně vztáhnout závěry judikatury, podle níž „[ž]*ádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou toliko potíže se soukromými osobami (s tzv. mafií) v domovském státě je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu zřejmě bezdůvodná a to tím spíše, pokud žadatel podal žádost o azyl až po delším pobytu v České republice a po policejní kontrole, což svědčí tomu, že důvodem žádosti nebyly problémy žalobce se státními orgány domovského státu, ale toliko snaha o legalizaci pobytu v České republice*.“ (rozsudek NSS ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 7/2003-60, obdobně rovněž rozsudek ze dne 30. 11. 2005, č. j. 2 Azs 449/2004-41).

[15] Ze shora popsaného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje na námitky stěžovatelky dostatečnou odpověď.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Nejvyšší správní soud neshledal důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání, proto ji odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[17] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti soud rozhodl podle § 60 odst. 3 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. září 2019

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu